

Itt kell őrizni a lángot

Még 2022-ben vetette papírra az alábbi sorokat Halász Éva és küldte be dolgozatát a Magyar Kultúra Napja-pályázatunkra 23-ban. Időszerűségből mit sem veszített 2024-ben sem, tévedés kizárva: örök érvényű!

„A Haranglábi Gimnázium pedagógusaként tudom, mit jelent a „lángot” őrizni. A mi kicsiny falunkban az osztályok mindössze 6-9 fősek. Sokszor álltunk helyt különböző megmérettetéseken. Olyankor tudatosul bennünk, hogy egy ilyen kicsi közösségből is lehet bizonyítani. Nemcsak tudásból, de emberségből, hazafiságból is. Minden erőnkkel azon vagyunk, hogy megmaradjunk, hogy továbbvigyük azt a hitünket, hogy itt magyarnak lenni igazán nemes feladat. Sokszor vannak próbáink, mint ahogyan a jelenlegi helyzetben is, de tudom, minden próbatétel csak megerősít. Olyan felemelő érzés, amikor egy kicsiny közösség bizonyít és megmutatja a cselekedetei által, milyen nemes feladatot bízott rá az Isten.

2022-öt írunk. Háború van. Most kell igazán kitartani, most kell igazán összefogni. Most is ég a gyertya. A gyakori áramszünetek újra visszatértek. Ez ugyanaz a láng? Ez ugyanaz az érzés? Már nem gyerekként nézek bele a gyertya fényébe. Az érzés más, de a feladatom, a sorsom ugyanaz. Ezért tartott itt meg az Isten, hogy tudjam, itt kell őriznem a lángot.”

Köszönjük Halász Évának. Sokan gondoljuk így, érezzük ezt. Mit tehetünk, megteesszük...

Hát megtörtént, úgyis írhatnánk: túl vagyunk rajta. Hogy min? A Magyar Kultúra Napja pályázatunk eredményhirdetésén, a díjkiosztó ünnepségen. Immár a huszonnyolcadikon! Pedig már majdnem feladtuk, hogy meg sem hirdetjük. Majdnem, mert 23 nyarán érkezett a levél, a Magyarság Háza igazgatójának levele, amely tudtatta:

„A Magyarság Háza kapacitásának szűkössége miatt a 2024. évi rendezvényük megszervezésében, lebonyolításában sajnos már nem áll módunkban részt vállalni.”

Hiába hirdetnénk meg tehát a 28. pályázatunkat a magyar kultúra napja tiszteletére, - gondoltuk hamarjában értetlenül -, hiába küzdenénk tovább ily módon a szent célért: a magyarság összetartozásának megerősítéséért, a megcsontított nemzet határokkal szabdaltsága részben élő magyarság megtartásáért, ha nincs a maradék ország fővárosában hely, ahol – immár hagyományt teremtve! – a pályázat eredményét évekre élményt nyújtó találkozó, emlékezetes helyszínen, rangos műsor keretében kihirdethetnénk!

Múlt az idő, elérkezett a hagyományos meghirdetés időpontja, pályázatfelhívásnak nyoma sincs. Mi van? Miért nem olvasható sehol a várt felhívás? Tollforgató diákok és felkészítő tanárok kérdezték ezt s addig-addig kérték, akarták, helyszínre javaslatokat és felajánlásukat is téve, hogy – megkésve bár – mégiscsak meghirdettük 28. MKN-pályázatunkat. Lett hely! E küzdelemben élen járt a magyar megmaradás ügyét szíven viselő Kolczonay Katalin, magyar anyanyelvi irodalmi pályázataink a kezdettől avatott értékelője, a Trianon Kutatóintézet alapító tagja, a Trianoni Szemle olvasószerkesztője és Tóth Katalin, Németh László-díjas felkészítő tanára a komáromi Gépészeti és Elektrotechnikai Szakközépiskolába járó diákoknak. Kolczonay Katalinnak, valamint görög származású magyar történész férjének, Szidiropulosz Archimédesznek köszönhető – mindketten a Palóc Társaság tiszteletbeli tagjai! –, hogy végül sikerült helyszínt is biztosítaniuk a díszünnepségnek Fekete István által, aki a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) lelkes munkatársa. A 28. pályázat helyszíne a főváros szélén szép környezetben fekvő Klebelsberg Kastély volt. Névadója Klebelsberg Kunó gróf, kiemelkedő kultúr- és tudománypolitikus, kultuszminiszter, a MTA tagja.

A kastély két terme is kicsinek bizonyult, annyi résztvevő töltötte meg: helyezésért izguló diákok és felkészítő tanárok, szülők, testvérek, rokonok, barátok és persze a szervezők, közreműködők. Ami az első teremben történt, az a másik teremben kivetítőn volt követhető. Így is akadt, aki állva figyelte, mi zajlik az előtérben...Ott pedig Fekete István „házigazda” üdvözölte a megjelenteket, majd adta át a mikrofont a Misztrál együttes alapító tagjának, versénekmondónak, Török Máténak, hogy mai költő

megzenésített versei és a Boldogasszony anyánk himnuszunk eléneklésével teremtsen ünnepi hangulatot. Z. Urbán Aladár, a pályázatot kiíró Palóc Társaság elnöke rövid beszédében kiemelte, hogy 1996-tól eddig összesen 2816 pályázó – 2016-tól felnőtt korba lépve és az ezen pályázaton ifjú korukban nem pályázó felnőttek is részt vesznek – ennél is több dolgozatát (voltak s vannak, akik nem egy művel vesznek részt a pályázaton) értékelte a szakmai bizottság, amelyek közül a legkiválóbbnak ítélt pályaművek öt könyvben meg is jelentek már s a hatodik válogatást most vehetik majd kézbe a díjazottak és felkészítőjük. Eredménynek nevezte azt is, hogy e majdnem három évtized alatt a Kárpáthaza több magyar tanintézményében ún. iskolai műhelyek születtek, amelyek évről évre küldik a pályázatra a jobbnál jobb dolgozatokat nem eredménytelenül. Ilyenek „műhelyek” vannak pl. az erdővidéki Baróton, a máramarosi Nagybányán, a délvidéki Magyarakanizsán és Topolyán, a nagykunsági Karcagon vagy a felvidéki Felsőszeliben, Komáromban, Ipolyságon... Megemlítette néhány csoportvezető nevét is, mint a baróti Kékesi-Keresztes Lujza, Nagy Orsolya, Dávid-Kállay Erzsébet Nagybányáról, a magyarakanizsai Fodor házaspár, a topolyai Éter P. Bettina, a karcagi Gyermán János Tamás, a felsőszeli Mészáros Magdolna, Morovics Ibolya vagy Jakubecz Márta, az ipolysági Tóth Tibor, Szikora Andrea, Bolgár Katalin, Matyis Edit, a révkomáromi Tóth Katalin...E „műhelyek születtek” Gyórfy Hajnalkát, Kávai Konrádot és öccsét Áront, Lugosi Csenge Annát, sokakat másokat, kiknek neve írásaiknak köszönhetően felejthetetlenek. Nekik s most fel nem sorolt társaiknak is köszönhető, hogy gazdagnak mondható a Palóc Társaság tanulmányírói pályázatának eddigi története.

Köszöntötte a megjelenteket Szollár Péter is, aki a Polgári Művelődésért Alapítvány igazgatója, hangsúlyozva, hogy a Klebelsberg Kastély most egy rangos eseménynek ad otthont, amelyen a Kárpát-medence szinte minden tájáról érkezett résztvevők, a magyar nemzet szétszakítottóságban élő fiataljai összetartozásukt bizonyítják. Az ilyen találkozások segítik a magyarság megtartását szülőföldjükön s erősítik bennük a nemzettudatot.

A törzsgyökeres értékelőbizottsági elnök, Kolczonay Katalin következett, aki a 28. pályázatra beérkezett pályaművekről és alkotóikról szólt röviden, majd meg is szólaltatott néhányat közülük. Így kapott szót, azaz olvasott fel írásából rövid részletet Kelko René, a tardoskeddi Szemerényi Károly Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola 10 éves tanulója:

„Mert nincs szebb annál, ha az ember saját anyanyelvén szólalhat meg. Így fejezem ki érzéseim, magyarul mondom el ha valami bánt, vagy épp ellenkezőleg ha valaminek nagyon örülök. Melegség önti el szívemet, mikor édesanyám emlékkönyvét lapozom, és látom nagymamám sorait benne, melyek így szólnak: "Még ha más nyelven is beszélsz, s más nyelven is írsz, de magyarul álmodsz és magyarul sírsz! "

Könnyek szöknek szemembe, mikor olvasom a sorokat. Tiszta sorok ezek! Ószinte szeretettel, példát mutatva a jövő generációnak. Családom ősidők óta vérbeli magyar, akik büszkén vallják magukat magyarnak. Ha bárhová megyünk is a világban, elsőként magyarul szólalnak meg. Anyanyelvünk tisztasága elkísér majd engem is egész életemben. Így neveltek engem büszke magyarnak ” – hallottuk tőle.

A felsőszeli testvérpár, Nagy Kristóf és Olivér dolgozatából is hallgattunk meg néhány gondolatot:

„Számomra és bátyám számára a dédszüleink a legértékesebb emberek a világon. Dédapánk kilencvenedik születésnapját holnap ünnepeljük, dédanyánk nyolcvannyolc éves. Dédanyánk nagyon sokat mesél nekünk a régi időről ...

Mint öcsém az előbb elmondta, nagyon szeretjük hallgatni dédanyánk történeteit. Amikor kicsik voltunk, mindig azt mondtuk neki, hogy „Dédi mesélj, de tudod, olyan igaz meséket!” S ez a mai napig így van. Én most folytatnám a visszaemlékezését a második világháború után átélt emlékeivel.

Dédanyám szomorúan idézte fel nekünk, hogy 1947-ben jött a törvény, hogy elviszik innen a lakosokat, „kicserélik a falut”. Akinek kevés földje volt, Csehországba deportálták, dédanyámékra is ez a sors várt. ...

Dédanyám megható és bölcs szavaival fejezem be a munkámat:

„Nem voltunk soha nagyravágyók, szerényen éltünk. Szerintem nem az a gazdag, akinek sok pénze vagy palotája van. Belül van a gazdagság. Az életben mindig van valami baj, gond, de mindenben találni kell valami jót is. Ez lehet a hosszú élet titka? Ezt csak a Jóisten tudja. Az út, amit járunk, még mindig göröngyös. Remélem, egyszer kisimul. “

Köszönöm dédanyámnak az együtt töltött órákat, ezekre örökké emlékezni fogok. Szavai lejegyzése közben rájöttem, hogy valójában az ő „igaz meséin” keresztül megismerhettem a felvidéki magyarság kálváriáját.”

Még egy rövid idézet egy nagyra értékelt dolgozatról. Szerzője Kerekes Alíz Kecskemétről. „Köszönöm, Erzsike, hogy hazajöttél, és köszönöm, hogy nem Danit választottad! Akkor én most biztosan nem magyar anyanyelvűként élném a mindennapjaim, nem magyarul beszélnék a családommal, nem magyarul álmodnék, és ki tudja, milyen barátaim lennének. Köszönöm neked, hogy átvészelted ezt a nehéz időszakot, és ilyen értékes emlékeket, történeteket hagytál rám és családomra.

A pincébe rohantam. Kezemben szorongattam a törött szárnyú üvegmadarat, és könnyesen magamhoz szorítottam a naplót. Leültem. De most már nem a poros, elrohadt deszkákból kirakott földre. Nem – nem! Most már arra, melyen egykor hősöm, Szalay Erzsébet lépkedett. Megragasztottam a madarat. Nem mondom, hogy olyan lett, mint újkorában, de a sebesült madárból egy szárnyaló magyar madár lett.

Ujra kimentem az udvarra. Lefeküdtem a földre kezemben az új kincsemet markolva. Majd szétfeszítette mellkasom a büszkeség, hogy én Erzsikével egy vérből való lehetek! Becsuktam a szemem és hagytam, hogy érezzek. Hogy érezzem a hegyi magyar levegőt, azt, melyet Erzsi is szívott egykor. Felnéztem az égre, ahol nincsenek határvonalak, és újra elmondtam a madárkába vésett üzenetet: Tudj ki vagy! Igen! Tudom, ki vagytok! Magyar vagytok!”

Egy-egy hasonlóan rövid részlet hangzott még el a szentpéteri Bukovszky Borbála, az ipolysági Szalay Szabolcs és a deáki Václav Sarolta pályaművéből a szerzők felolvasásában. A felolvasásokat követő taps jelezte, ezúttal is érdemesültek a pályázók az elnyert helyezésekre, jutalmakra.

A díjakról a Magyar Művészeti Akadémia (MMA), a Fidelitas, az Országos Honismereti Szövetség (OHSz), a Trianon KutatóintézetKözhasznú Alapítvány, Nyers Csaba hagyományörző, szakács és fémlemezes tarsolykészítő valamint a Csenkei Baranta gondoskodott. A MMA nagy értékű könyvcsomagot adományozott tíz díjazottnak, a Fidelitas könyvcsomagját dr. Gáspár Kolos, a Nemzetpolitikai Kabinet nevében adta át, Juhász Zoltán országos titkár az OHSz augusztus eleji 5 napos Ifjúsági Honismereti Akadémiára szóló díjban részesített négy sikeres pályázót, Szidiropulosz Archimédész a Trianon Szemle főszerkesztője is tíz értékes könyvalbumot adott át az arra érdemesült diákoknak ill. tanáraiknak. Fődíjban a három korosztály kiemelkedő pályaművet beküldője részesült, valamint a felsőszeleli Széchenyi István Alapiskola tanára, Morovics Ibolya. Ezeket a díjakat – a fentiekből látható –, az adományozók jelenlevő képviselői adták át a megjutalmazottaknak. A fődíjat alkotója, a MMA rendes tagja, a Ferenczy Noémi-díjas textilművész, Kókay Krisztina nyújtotta át. Valamennyi helyezett és felkészítő tanára a Palóc Társasági Könyvek sorozatnak két legújabb kötetével – *Szent hely ez itt ahol állsz* (Létünket bizonyító emlékjeleink), *Szárnycsapások* (Válogatás a Magyar Kultúra Napja tiszteletére meghirdetett tanulmányírói pályázat dolgozataiból 2022-2023) – gazdagodott. A fentiekén kívül a pályázat eredményhirdetésének megszervezéséhez nyújtott jólelkű támogatásáért köszönetünket fejezzük ki az Alapítvány a Közjóért kuratóriumának, a táskákért, tasakokért a Rákóczi Szövetségnek és a Fellpack Kft.-nek, a video- és fényképfelvételek készítésért a Petőfi Kulturális Ügynökség Nonprofit Zrt.-nek és Urbán Attilának, valamint a díjkiosztásban segítkező Urbán Rékának és Urbán Annának.

Befejezésül álljon itt néhány gondolat egy levélből: „... az egész díjátadó ünnepség felemelő volt... néztem, hallgattam, s közben azon töprengem, hogy a helyszín, ami miatt kissé szomorú voltál, mégis szép volt... Tudod miért? Mert a részvétel számít, a minőség, a helyszín csak kellék, a lényeg, hogy jól érezze magát mindenki! A lényeg, hogy ne adjátok fel, mert sok fiatal tehetségnek adtok szárnyakat, s a jövő magyar nyelvet ápoló, éltető, továbbadó nemzedékét istápolni kell! Már említettem, az én hitvallásom is a szép magyar, székelymagyar beszéd használatára indított mozgalom, ne szégyelljük büszkén vállalni Palócmagyar, Székelymagyar és magyar anyanyelvünk, mert ez ami fegyverünk!”

A díjkiosztó ünnepség helyszíne a Klebelsberg Kastély

Fekete István, a Magyar Művészeti Akadémia munkatársa

Török Máté, a Mistral együttes verséneklő előadóművésze

Szollár Péter, a Polgári Művelődésért Alapítvány igazgatója

Nagy Kristóf, Nagy Olivér, Felsőszeli, I. korosztályú Fődíjas

Angyal Árpád, Gúta, III. korosztályú
Kiemelt I. díjas

Hőnyi Bence, Karva, II. korosztályú
I. díjas

Csécs Enikő, Csicsó, I. korosztályú
II. díjas

Szaksz Patrik, Felsőszeli, I.
korosztályú II. díjas

Terdy Jázmin, csicsó, I. korosztályú II. díjas

Kardoš Benjamin, Révkomárom, II. korosztályú III. díjas

Rencsár Béla, Topolya, II. korosztályú II. díjas

Halász Éva, kárpátaljai tanár, III.
korosztályú II. díjas

Kormos Domonkos, Karcag, II.
korosztályú III. díjas

Kuruc Levente, Révkomárom, II.
korosztályú Különdíjas

Gyermán János Tamás, karcagi
felkészítő tanár

Kerekes Alíz és dr. Gáspár Kolos, a Fidelitas Nemzetpolitikai Kabinetjének képviselője

Juhász Zoltán, az Országos Honismereti Szövetség titkára

Tanárkaréj

Kókay Krisztina fővédnök, Ferenczy Noémi-díjas textilművész, a MMA rendes tagja